

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΟΝ «ΥΜΝΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ» ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Σε ποιο βιβλίο της Καινής Διαθήκης διαβάζουμε τον «Ύμνο της Αγάπης» του Αποστόλου Παύλου;

Στην Α' Επιστολή προς Κορινθίους, 13ο κεφάλαιο.

Στίχοι 1-4

Αν μπορώ να λαλώ όλες τις γλώσσες των ανθρώπων και των αγγέλων, αλλά δεν έχω αγάπη για τους άλλους, οι λόγοι μου ακούγονται σαν ήχος χάλκινης καμπάνας ή σαν αλαλαγμός κυμβάλου. Κι αν έχω το χάρισμα της προφητείας και κατέχω όλα τα μυστήρια κι όλη τη γνώση, κι αν έχω ακόμα όλη την πίστη, έτσι που να μετακινώ βουνά, αλλά δεν έχω αγάπη, είμαι ένα τίποτα. Κι αν ακόμα μοιράσω στους φτωχούς όλα μου τα υπάρχοντα, κι αν παραδώσω στη φωτιά το σώμα μου για να καεί, αλλά δεν έχω αγάπη, σε τίποτα δε μ' ωφελεί.

Σχόλιο: Στην παράγραφο αυτή, ο Παύλος ισχυρίζεται ότι η αγάπη είναι ανώτερη από όλα τα χαρίσματα που μπορεί να έχει ένας άνθρωπος. Ακόμα κι αν κάποιος είναι εξαιρετικά ευφυής, κατέχει όλη τη γνώση, τα μυστήρια και τις «δεξιότητες» του κόσμου, αν δεν έχει αγάπη παραμένει ένας **κενός** άνθρωπος. Ακόμα και οι «καλές» μας πράξεις –όπως, πχ το να μοιράσουμε τα υπάρχοντά μας στους φτωχούς ή να «θυσιαστούμε» γι' αυτούς– δεν έχουν την παραμικρή αξία, σύμφωνα με τον Παύλο, αν δεν έχουν την αγάπη ως κίνητρό τους (λόγου χάρη, αν γίνονται απλά για λόγους προσωπικής «προβολής»). Στους στίχους αυτούς, επομένως, ο Παύλος τονίζει ότι πάνω απ' όλα, η αγάπη είναι η **πηγή και το θεμέλιο της ανθρωπιάς μας**. Και πως οποιαδήποτε πράξη μας δεν πηγάζει από την αγάπη, είναι αδύνατον να διαρκέσει μέσα στο χρόνο.

Στίχοι 4-7

Εκείνος που αγαπάει έχει μακροθυμία, έχει και καλοσύνη· εκείνος που αγαπάει δε ζηλοφθονεί· εκείνος που αγαπάει δεν κομπάζει ούτε περηφανεύεται· είναι ευπρεπής, δεν είναι εγωιστής ούτε ευερέθιστος· ξεχνάει το κακό που του έχουν κάνει. Δε χαίρεται για το στραβό που γίνεται, αλλά μετέχει στη χαρά για το σωστό. Εκείνος που αγαπάει, όλα τα ανέχεται· σε όλα εμπιστεύεται, για όλα ελπίζει, όλα τα υπομένει.

Σχόλιο. Στους στίχους αυτούς, ο Παύλος αναφέρεται στα βασικά «συστατικά», ή «υλικά» μιας σχέσης που θεμελιώνεται στην αγάπη. Χωρίς τα «συστατικά» και τα «υλικά» αυτά, καμία σχέση (φιλική, ερωτική, επαγγελματική, παιδαγωγική κλπ) δεν είναι δυνατόν να διαρκέσει. Τα «συστατικά» αυτά είναι α) Η **μακροθυμία**: να δίνουμε «τόπο στην οργή», να είμαστε ανεκτικοί και υπομονετικοί με τα σφάλματα των άλλων, να μην είμαστε έτοιμοι να «ξεσπάσουμε» το θυμό μας με το παραμικρό β) η **ανυπαρξία ζηλοφθονίας**: να μη θέλουμε να «μειώσουμε» και να υποβιβάσουμε τον άλλον για να φανούμε εμείς καλύτεροι του. γ) η ανυπαρξία **εγωισμού**: να μην θεωρούμε ότι ολόκληρος ο κόσμος περιστρέφεται γύρω από το άτομό μας και ότι όλος ο κόσμος οφείλει να μας υπηρετεί δ) η **ευπρέπεια**: η συμπεριφορά μας να μην είναι προκλητική, ενοχλητική και εκνευριστική για τους γύρω μας. Επίσης να έχουμε συνείδηση πού βρισκόμαστε κάθε φορά και να συμπεριφερόμαστε αναλόγως. Επίσης, **να μην είμαστε «ευερέθιστοι»**, δηλαδή οξύθυμοι, να εκνευριζόμαστε με το παραμικρό, να είμαστε «έτοιμοι να πιαστούμε στα χέρια» με τον άλλον. ε) Να μην είμαστε εκδικητικοί και **μνησικάκοι**, δηλαδή να ψάχνουμε ευκαιρία και να «περιμένουμε στη γωνία» τον άλλον, για να του

ανταποδώσουμε το κακό που μας έκανε. στ) Να χαιρόμαστε με τη χαρά των άλλων και να λυπόμαστε με τη λύπη τους (και όχι το αντίστροφο, όπως, δυστυχώς, βλέπουμε να συμβαίνει συχνά). Τέλος, ζ) η κριτική που κάνουμε στον άλλον να μην καταστρέφει τη σχέση μας μαζί του. Μπορούμε πάντοτε να βάζουμε όρια, να ασκούμε κριτική, να εκφράζουμε ανοιχτά τη διαφωνία μας με τους άλλους, χωρίς ωστόσο κάτι τέτοιο να **αμφισβητεί, να πληγώνει και τελικά να καταστρέφει** τη μεταξύ μας σχέση.

Στίχος 8

Ποτέ η αγάπη δε θα πάψει να υπάρχει [...]

Σχόλιο. Όπως αναφέραμε στην τάξη, ο Παύλος δεν εκφράζει εδώ κάποια αφελή αισιοδοξία, αλλά είναι βαθιά **ρεαλιστής**: υποστηρίζει δηλαδή ότι η αγάπη δεν θα πάψει ποτέ να υπάρχει, διότι είναι η **πιο βαθιά και ουσιαστική ανθρώπινη ανάγκη**. Και ότι αν η αγάπη πάψει να υπάρχει, τότε θα πάψει να υπάρχει η ίδια η ζωή. Αυτός είναι άλλωστε ο λόγος για τον οποίο υποστηρίξαμε κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, ότι δεν πρέπει να ντρεπόμαστε ούτε να **ζητάμε** αγάπη, ούτε να **δείχνουμε** αγάπη. Μάλλον θα πρέπει να ντρέπεται εκείνος που δεν κάνει τίποτε από τα δύο.

Στίχος 11-13.

Μικρό παιδί όταν ήμουν, σαν μικρό παιδί μιλούσα, αισθανόμουν και σκεφτόμουν. Άντρας πια όταν έγινα, κατήργησα τους τρόπους του μικρού παιδιού [...]. Θα μείνουν τελικά για πάντα αυτά τα τρία: η πίστη, η ελπίδα κι η αγάπη. Και απ' αυτά, το πιο σπουδαίο είναι η αγάπη.

Σχόλιο. Όπως ακριβώς όταν είμαστε μικροί έχουμε ανάγκη από ελαφρά τροφή, και όταν μεγαλώνουμε από στερεά τροφή, το ίδιο ακριβώς ισχύει και στο διανοητικό και το συναισθηματικό επίπεδο. Μεγαλώνοντας, ο άνθρωπος «απομυθοποιεί» τις παιδικές του συνήθειες, ξεπερνάει την ανωριμότητα των παιδικών του στάσεων, αντιλήψεων και συναισθημάτων και τρέφεται με **στερεά** διανοητική και συναισθηματική τροφή. Μαθαίνει να σκέφτεται και να αγαπά **πιο πλατιά, πιο βαθιά, πιο καθολικά**. Για παράδειγμα, η αγάπη του δεν περιορίζεται μονάχα στα πρόσωπα του στενού οικογενειακού του περιβάλλοντος, αλλά επεκτείνεται σε ευρύτερες και πιο καθολικές έννοιες: **το Δίκαιο, την Αλήθεια, την Ειρήνη, την Ανθρωπιά, την Επιστήμη, την Τέχνη, την Πατρίδα του**, κλπ. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο άνθρωπος μαθαίνει να αγαπάει **το Θεό**, ως Πατέρα του και ως εγγυητή της σωτηρίας του. Τι είναι, επομένως, ένας «ανώριμος» άνθρωπος; Κάποιος που η διανοητική και συναισθηματική του ανάπτυξη έχει μείνει πίσω, σε σχέση με τη σωματική. (Μέσα στην τάξη έδωσα το παράδειγμα του ενήλικου καθηγητή που εξακολουθεί να παίζει με τα αυτοκινητάκια του).

Ο «Ύμνος στην Αγάπη» κλείνει με την άποψη ότι η πίστη, η ελπίδα και η αγάπη αποτελούν τις βασικές χριστιανικές αρετές. Ωστόσο, η πιο σημαντική από αυτές, σύμφωνα με τον Παύλο, είναι η **αγάπη**. Κι αυτό διότι, αν το καλοσκεφτούμε, η αγάπη συνιστά **το θεμέλιο** όλων των αρετών. Είναι αδύνατον να πιστέψουμε και να ελπίσουμε σε οτιδήποτε, εάν δεν το αγαπάμε.